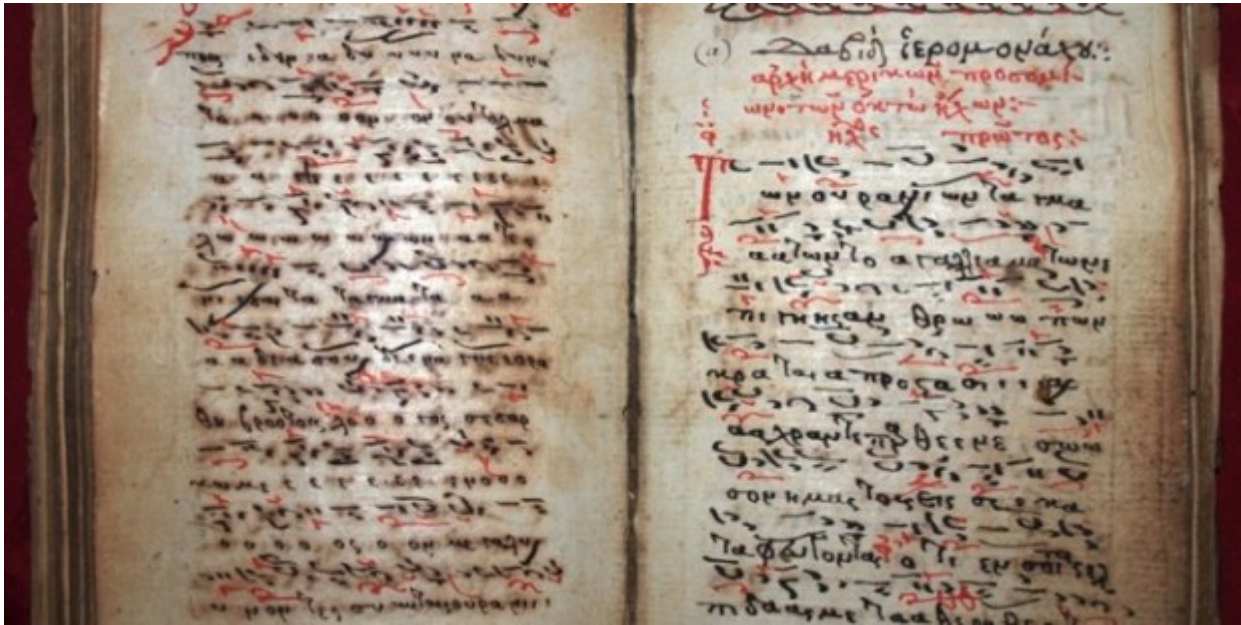

Ο ρόλος των Πατέρων στην ερμηνεία της Αγίας Γραφής

/ [Ορθόδοξη πίστη](#)

Τα κείμενα των αγίων Πατέρων, είναι για τους Χριστιανούς μια ευλογημένη προμήθεια του Θεού. Εκεί φαίνεται ο φωτισμός και συχνά η θεοπνευστία των αγίων, που αποτελούν ασφαλή οδηγό προς τον Χριστό. Όμως μερικοί Χριστιανοί πέφτουν σε έναν ιδιόμορφο τύπο "Ορθοδοξίζοντος Προτεσταντισμού". Όπως οι Προτεστάντες λένε: "δεν δέχομαι τίποτα αν δεν το δω από την Αγία Γραφή", έτσι και οι Χριστιανοί αυτοί, επειδή δεν έχουν σαφή εικόνα των Αγίων Γραφών, τις "φοβούνται", και λένε: "Δεν δέχομαι τίποτα αν δεν το δω από τους Πατέρες". Λες και η πίστη μας είναι νεκρό γράμμα! Στο άρθρο αυτό λοιπόν, θα δούμε αν πράγματι είναι τόσο απόλυτη η ερμηνευτική αποκλειστικότητα των αγίων Πατέρων.

Ας δούμε ποια δικαίωση είναι δυνατό να έχει καθεαυτή η θέση πως οι Πατέρες εξηγητές προσφέρουν μασημένη τροφή, που δήθεν καθιστά περιττή την κατευθείαν από μας μάσηση της αγιογραφικής τροφής.

Λένε μερικοί: «Είναι τόσο δύσκολο να εξηγήσει και να καταλαβαίνει κανείς τις αγίες Γραφές. Διαβάζοντας όμως κανείς τα Εξηγητικά των Πατέρων, βρίσκει εκεί έτοιμη και μασημένη την τροφή που θέλει».

Εν πρώτοις, πρέπει να σημειωθεί πως μία τέτοια διατύπωση έχει χαρακτήρα «οικονομικό» και «παιδαγωγικό»• δεν είναι η ορολογία της θεολογίας αυτή.

Μέθοδοι οικοδομής των πιστών δεν πρέπει να συγχέονται με τη θεολογία. Οι ίδιοι οι Πατέρες διαρκώς παραπέμπουν τους χριστιανούς στην Αγία Γραφή. Είναι πολύ διδακτικό το γεγονός ότι η όλη διδασκαλία τους, όχι μόνο η θεολογική, αλλά και η πρακτική-οικοδομητική στηρίζεται στις Γραφές. Την κατήχηση, δηλαδή και την οικοδομή των χριστιανών αντιλαμβάνονται σαν γνώση των Γραφών και ανάλυση του νοήματός τους. Ουδέποτε δε διανοήθηκαν ότι τα συγγράμματά τους θα μπορούσαν να υποκαταστήσουν τα Ευαγγέλια και τις Επιστολές της Κ. Διαθήκης! Γι' αυτούς η γραφή υπήρξε πάντοτε όχι μόνο το κριτήριο των απόψεών τους, αλλά και ανεξάντλητο θησαυροφυλάκιο εμπνεύσεως και ζωής πνευματικής.

Έπειτα, η Γραφή δεν είναι πάνω από την Εκκλησία, ούτε αποτελεί ένα είδος νομικής αυθεντίας εντός της Εκκλησίας. Η Αγία Γραφή είναι αυθεντική έκφραση της πίστεως και της ζωής της Εκκλησίας, που τελεί οργανική σχέση προς την πίστη και τη ζωή της όλης Εκκλησίας δια των αιώνων. Ο Κανόνας των ιερών βιβλίων καθορίσθηκε από την Εκκλησία όχι σαν κάποιος αυθέντης έξω και πάνω από αυτή, ούτε σαν κάποιος κώδικας θείων νόμων, που έχουν ανάγκη σχολιασμού με την παράθεση αυθεντικών ερμηνειών του παρελθόντος (Cate-nae), όπως ακριβώς συνέβαινε με το ρωμαϊκό δίκαιο και συμβαίνει με το δίκαιο εν γένει μέχρι σήμερα. Ο Κανόνας δεν είχε την έννοια νομοθεσίας. Εξαιτίας των Ιουδαίων και των αιρέσεων ήταν ανάγκη η Εκκλησία να δημιουργήσει δικό της κανόνα, για να δώσει έτσι στην Π. Διαθήκη την αρμόζουσα θέση και την ορθή έννοια μέσα στους κόλπους της• εξάλλου, με τη δημιουργία Κανόνα, απέβλεπαν στην καταπολέμηση των συγγραφών των αιρετικών, οι οποίοι εμφάνιζαν τα έργα τους στο όνομα Αποστόλων η αποστολικών ανδρών, για τη διασπορά και επιβολή των ιδεών τους.

Η Αγία Γραφή δεν είναι νόμος αλλά «μαρτυρία», και οι συγγραφείς της δεν είναι νομοθέτες, αλλά «μάρτυρες». Αν π.χ. η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως κλάποια γνήσια επιστολή του αποστόλου Παύλου, κανένας δεν θα διανοείτο να την αποκλείσει από τον Κανόνα. Ούτε καν υπάρχει υποψία πως η εύρεση νέων κειμένων του αρχικού χριστιανισμού θα δημιουργούσε πρόβλημα ως προς την ουσία της πίστεως• απλούστατα, μ' αυτό το νέο απόκτημα, κατά τρόπο αληθινά γνήσιο και αυθεντικό, θα πλουτιζόταν η γνώση και η πνευματική μας πείρα.

Αφού όμως η Γραφή είναι οργανικά δεμένη με την πίστη και τη ζωή της Εκκλησίας, δεν αντιλαμβάνεται κανείς γιατί μια ορισμένη εποχή μπόρεσε να την εννοήσει καλύτερα από άλλες, έτσι ώστε η καλύτερη αυτή κατανόηση των Γραφών, υπό τις συνθήκες μιας ορισμένης εποχής, να αποτελεί κατά κάποιο τρόπο για τις άλλες το υλικό προς μίμηση και επανάληψη.

Σε μερικούς κύκλους δεν έχει γίνει επαρκώς κατανοητό πως οι Πατέρες εξηγητές δεν εξάντλησαν το περιεχόμενο των Γραφών, τις οποίες είδαν και ερμήνευσαν

κατά θαυμάσιο ίσως τρόπο, αλλά από ορισμένες μόνο απόψεις, που επέβαλαν οι ανάγκες της εποχής τους.

Οι Πατέρες εξηγητές των αγίων Γραφών πρέπει να θεωρούνται κατεξοχήν οδηγοί μας στην προσπάθειά τους, ώστε να μείνουν μακριά από την αίρεση, και σε οργανική σχέση προς τη ζωή και την πίστη της όλης Εκκλησίας• κι αυτό όχι για κανένα άλλο λόγο, αλλά γιατί στην εποχή τους η Εκκλησία αντιμετώπισε σειρά ανθρώπων διανοουμένων επί ενός υψηλού επιπέδου πνευματικών ζυμώσεων υπό την επίδραση των φιλοσοφικών ρευμάτων της εποχής. Είναι, πράγματι, έξοχοι και, θα έλεγε κανείς, ανεπανάληπτοι δάσκαλοι στον τρόπο που ζουν και σκέπτονται την οργανική ενότητα Γραφής και Παραδόσεως, δηλαδή πίστεως και ζωής της Εκκλησίας. Καθόλα ανήκουν όμως στην εποχή τους.

Τα πατερικά κείμενα πρέπει να μελετώνται από τον ορθόδοξο βιβλικό επιστήμονα σαν σχολείο μνήσεως στο πνεύμα αυτής της οργανικής σχέσεως Γραφής και ζωής της Εκκλησίας. Κατά τα άλλα, ως προς το γράμμα, οι Πατέρες παρέχουν στον εξηγητή ένα πλούσιο φιλολογικό και ιστορικό ερμηνευτικό υλικό. Δεν είμαστε αγνώμονες ούτε για το τελευταίο αυτό. Είναι όμως, εξάλλου, γεγονός ότι το υλικό αυτό υστερεί του αντίστοιχου στη διάθεσή μας σήμερα. Εμείς γνωρίζουμε ασφαλώς καλύτερα τι συνέβαινε στην Κόρινθο ή στη Ρώμη, όταν ο Παύλος έγραψε στις Εκκλησίες αυτές τις επιστολές του. Και η πλουσιότερη αυτή γνώση μας βοηθά να εννοήσουμε τα ιερά κείμενα πληρέστερα και βαθύτερα.

Ό,τι αφορά στη φιλολογική, την ιστορική και την κριτική ανάλυση των ιερών κειμένων η γνώση μας σήμερα υπερέρχει της γνώσεως των Πατέρων. Εκεί που οι Πατέρες γίνονται πολύτιμοι δάσκαλοί μας είναι στα ουσιώδη θέματα, όπως η κατανόηση του πνεύματος της «εκκλησιαστικότητας» των ιερών κειμένων, ότι δηλαδή δεν ανήκουν στην εποχή τους μόνο, όπως έχει την τάση να τα βλέπει ο ιστορικός και ο φιλόλογος, αλλά στην Εκκλησία καθόλου, και ότι, αφού ανήκουν στην Εκκλησία που είναι ζωή και οδός, εκφράζουν αυτή τη ζωή και την οδό σε σχέση προς τις ποικίλες πλάνες και θεωρίες του κόσμου.

Μελετώντας τους Πατέρες όχι απλώς κατά γράμμα, αλλά κυρίως κατά πνεύμα, μυείται ο εξηγητής σε δύο κυρίως βασικές αρχές του μυστηρίου της Εκκλησίας:

(α) Ότι ο Θεός, σαν ο ουσιαστικός συγγραφέας των ιερών βιβλίων, μιλά δια μέσου αυτών προς την Εκκλησία του καθόλου, όπως μίλησε προς αυτήν κατά την εποχή που γράφτηκαν. Και

(β) ότι η Γραφή εκφράζει τον τύπο ζωής του μέλους του Σώματος του Χριστού, ο οποίος τύπος μας οδηγεί να πιστέψουμε και να ζήσουμε δια μέσου των ποικίλων

πλανών και εκτροπών του βίου, που αντιμετωπίζει κάθε εποχή.

Η συμβολή αυτή της πατερικής εξηγητικής, που δεν έχει καμμία ουσιαστική σχέση προς τα περί της μασημένης τροφής και προς το σύστημα των Σειρών – είναι ιδιαίτερα σημαντική και σήμερα, κι αυτό γιατί η φιλολογική, ιστορική και κριτική έρευνα των ιερών κειμένων έχει αναλυτικό χαρακτήρα, και επομένως την τάση της εξετάσεως των επί μέρους προβλημάτων χωριστά από το σύνολο του μηνύματος των Γραφών, μερικές φορές μάλιστα χωριστά και από τις απόψεις του όλου κειμένου, που παρουσιάζει το υπό εξέταση πρόβλημα.

Η αναλυτική μέθοδος έρευνας πολλά προσέφερε και προσφέρει στον καθαρώς ερευνητικό τομέα. Χωρίς όμως ενίοτε να το καταλαβαίνει κανείς, παρασύρεται κατά την ανάλυση προς τοποθετήσεις αντιστορικές, ένεκα των οποίων παύει να εννοεί μερικά βασικά πράγματα, αδυνατεί δε να δει τα κείμενα εντός της συνολικής συνάφειας της Εκκλησίας. Το έργο του ορθοδόξου βιβλικού επιστήμονα είναι ο συνδυασμός της αναλυτικής μεθόδου της σύγχρονης επιστήμης με τη συνθετική «μέθοδο» των Πατέρων.

Και οι αρχαίοι Πατέρες αντιμετώπισαν την αρχαία ελληνική αναλυτική μέθοδο. Την γνώρισαν και την σπούδασαν στις ελληνικές ειδωλολατρικές Σχολές και με τη βοήθεια του Πνεύματος της Εκκλησίας την υπερνίκησαν σαν άνθρωποι του Χριστού και σαν άνθρωποι του αιώνα τους. Χωρίς να αισθάνονται ότι υστερούν κατά την επιστήμη και τη σοφία της εποχής τους, ερμήνευσαν ιερά κείμενα εντός μιας άλλης προοπτικής, διάφορης από εκείνη που τα είδαν οι ειδωλολάτρες λόγιοι και οι ποικίλοι αιρετικοί.

Σήμερα το δικό μας έργο είναι δυσχερέστατο, γιατί η σύγχρονη αναλυτική φιλολογική και ιστορική εργασία είναι ενταγμένη στην εξελικτική και κινητική περί του κόσμου και της ιστορίας άποψη, η οποία ήταν άγνωστη και στους Πατέρες και στους σύγχρονους τους ειδωλολάτρες λόγιους. Εξάλλου, η γνώση έχει τόσο αυξηθεί και τόσο διασπασθεί, ώστε είναι αδιανόητο σήμερα σε ένα πρόσωπο να συγκεντρωθεί όλη η γνώση και η παιδεία της εποχής μας, όπως ήταν δυνατό κατά την αρχαιότητα. Σήμερα πρέπει κανείς τουλάχιστον να είναι επιστήμονας σαν τον Teillard De Chardin, φιλόλογος και θεολόγος σαν τον Bultman και άγιος, όπως φερειπείν ο π. Ευσέβιος Μαθιόπουλος, για να έχει στην εποχή μας τη συγκρότηση που είχε ο Μ. Βασίλειος στα δικά του χρόνια, όταν έγραφε την «Εξαήμερο». Ο πλούτος στη γνώση και η διάσπαση αφενός, η εξελικτική και κινητική προοπτική αφετέρου, αυτά όλα είναι εντελώς νέοι παράγοντες, που δίνουν άλλη χροιά στο έργο της αναλύσεως κατά την εποχή μας. Υπό τα δεδομένα αυτά είναι φυσικό πως και η ορθόδοξη εξηγητική μπορεί να κινείται εντός πιο κινητικών και «πορειακών» προοπτικών με το αυτό δικαίωμα, με το οποίο η παλαιά εξηγητική κινούνταν μέσα

σε πιο «στατικά» πλαίσια. Αυτά ως προς την ανάλυση.

Αλλά ως προς τη σύνθεση χρειάζονται μερικές παρατηρήσεις. Ο ορθόδοξος εξηγητής έχει να κάνει με κείμενα, που γεννήθηκαν από τη ζωή μιας κοινότητας, η οποία πιστεύουμε πως ήταν η κοινότητα «εις ην τα τέλη των αιώνων κατήντηκεν», ο δε περιεχόμενος στα κείμενά της λόγος πιστεύθηκε σαν ο «έσχατος» λόγος του Θεού προς την ανθρωπότητα. Τα κείμενα αυτά διέσωσε στους κόλπους της η Εκκλησία, σχολίασε, ερμήνευσε και εβίωσε μέχρι σήμερα, γιατί την οδηγούν προς κάπου. Για να βρούμε το μήνυμα των κειμένων αυτών για μας σήμερα, πρέπει ασφαλώς να γνωρίζουμε πρώτα-πρώτα τι νόημα είχαν εντός του περιβάλλοντος που γράφηκαν. Έτσι δεν εξηγούμε την προέλευση του μηνύματος, αλλά εξηγούμε τους τρόπους με τους οποίους κατανοήθηκε και βιώθηκε από τους ανθρώπους. Επομένως: το μέλλον είναι το «σημείο» από το οποίο θεάται κανείς το παρελθόν και το παρόν. Δηλαδή αυτό που περιμένει η Εκκλησία του Θεού είναι η ουσιαστική αφετηρία για την κατανόηση παρελθόντος και παρόντος. Η οποιαδήποτε «σύνθεση» έχει εσχατολογικό χαρακτήρα.

Η ανάλυση, εξάλλου, μας οδηγεί σε μία σειρά θεμάτων, προβλημάτων και ερωτημάτων της εποχής, που γράφηκαν τα ιερά κείμενα, μέσα σε μία προοπτική πως ο κόσμος τελειώνει γρήγορα. Δεν μπορούμε να πούμε πως τα βασικά από τα προβλήματα αυτά δεν είναι και δικά μας. Σ' εμάς όμως παρουσιάζονται υπό τελείως διάφορη μορφή. Οι Πατέρες «συνέθεσαν» τα δεδομένα των Γραφών με τα δεδομένα της εποχής τους. Και σ' αυτό είναι λαμπροί οδηγοί και δάσκαλοί μας: Τα δεδομένα όμως της πατερικής εποχής είναι από πολλές απόψεις διάφορα από τα δεδομένα της δικής μας.

Αναφέρω μερικά παραδείγματα:

Το κοσμοείδωλο, η εικόνα δηλαδή περί κόσμου, είναι σήμερα εντελώς άλλη απ' ό,τι ήταν κατά τους χρόνους της Κ.Δ. και των Πατέρων. Δεν υπάρχει πια σήμερα η εικόνα για έναν κόσμο με τρία πατώματα.

-Η έννοια της ιστορίας, επίσης, είναι σήμερα τελείως διάφορη, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στη σωτηριολογική σημασία του χρόνου, της επιστήμης και της τεχνικής. Αλλιώς αισθάνεται ο άνθρωπος στη θέση του σήμερα μέσα στον κόσμο και στην ιστορία. Όσο επεκτείνεται ο κόσμος και η ιστορική κούνιστρα, παράδοξα τόσο σμικρύνεται η σημασία του ανθρώπου, οπότε υπό άλλη μορφή παρουσιάζεται το πρόβλημά του, εντός του σχεδίου του Θεού.

-Η έννοια της ανθρωπότητας, όχι εντός του σχήματος της ρωμαϊκής οικουμένης ή της μεσαιωνικής ανατολικής ή δυτικής αυτοκρατορίας, αλλά υπό μία έννοια

αληθινά οικουμενική.

-Η έννοια της ύλης και η περιφρόνησή της καθόλη την ελληνοιστική περίοδο αντίθετα προς ό,τι συμβαίνει από την εποχή της Αναγεννήσεως και την αυγή των νεώτερων χρόνων.

-Η δυνατότητα του ανθρώπου, παρά τη σημερινή εκμηδένισή του, να καταστρέψει τον πλανήτη μας ή να τον αναμορφώσει ή τις οίδε τι άλλο.

-Η κοινωνική επανάσταση σε παγκόσμια διάσταση με την ελπίδα δημιουργίας μιας νέας ζωής και σωτηρίας από τα σημερινά δεινά.

-Η αλλαγή στο νόημα της εργασίας, στη θέση της γυναίκας και του παιδιού μέσα στις σύγχρονές μας κοινωνίες.

-Και για να μη συνεχισθεί ατέλειωτα ο κατάλογος, ας μνημονευθεί τελικά ο σύγχρονος ανθρωποκεντρισμός, που κατέληξε στην άρνηση του Θεού. Η αθεία κατά τους χρόνους της Κ.Δ. και των Πατέρων, αν δεν ήταν άγνωστη, ήταν σπάνιο και μεμονωμένο φαινόμενο• σήμερα όμως είναι η επίσημη ιδεολογία κοινωνικών καθεστώτων, που καλύπτουν μεγάλο τμήμα του πλανήτη μας και επηρεάζουν το υπόλοιπο.

Οι αλλαγές αυτές που αναφέρθηκαν και πολλές άλλες δεν επηρέασαν τη ζωή των ανθρώπων τόσο κατ' έκταση, ποσοτικά, όσο την σφραγίζουν ποιοτικώς. Είναι δυνατό, π.χ. να ισχυρισθεί κανείς ότι ο σημερινός άνθρωπος ζει την αμαρτία και τη σωτηρία υπό τις μορφές που έζησαν αυτά οι άνθρωποι του 1ου ή του 5ου αι.; Ασφαλώς ζει πολύ βαθιά τρομερά δυσάρεστες καταστάσεις καθώς και την ανάγκη να γλιτώσει από αυτές. Λοιπόν, κατά τα δεδομένα αυτού του νέου κόσμου, πρέπει πατώντας στα αχνάρια της πατερικής «συνθέσεως», με τη σειρά μας να τον «συνθέσουμε» με την πίστη της αρχικής Εκκλησίας, όπως εκφράζεται στα κείμενά της. Το έργο είναι δύσκολο, αλλά είναι απαραίτητο.

Είναι δύσκολο έργο, γιατί πολλοί θεολόγοι δεν είμαστε συνηθισμένοι στις έννοιες αλλαγή, μεταβολή, μεταμόρφωση, παρά το γεγονός ότι η θεολογία μας βλέπει τον άνθρωπο γενικώς υπό δυναμικό πρίσμα• είτε στην πτώση είτε στο δρόμο προς το «καθ' ομοίωση» ο άνθρωπος δεν μένει ο ίδιος, μεταβάλλεται. Εν τούτοις, η έννοια αλλαγή μας είναι αρκετά ξένη.

Έπειτα, ενώ μιλάμε για άγιο Πνεύμα, δεν ανοίγουμε τον εαυτό μας ελεύθερα στις ενέργειές του. Εξήγηση και ερμηνεία του ιερού κειμένου συμπλέκονται.

Η εξήγηση του ιερού κειμένου είναι η κατανόησή του εντός της συγκεκριμένης

καταστάσεως της εποχής του και εντός του υπόβαθρου της γενικής εμπειρίας της Εκκλησίας.

Η ερμηνεία του είναι η ορθή «εν αγίω Πνεύματι» απόδοση του νοήματος του Ευαγγελίου δια μέσου των παλαιών μορφών μέσα σε νέες μορφές, που να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες. Οι νέες αυτές μορφές πρέπει να καθιστούν, για μας και τους συγχρόνους μας, το Ευαγγέλιο ζωή αληθινή, και να μη το παρουσιάζουν σαν μία κάπως μακρινή και χαώδη απομίμηση και επανάληψη όρων και εικόνων μιας άλλης, παλιάς εποχής. Όχι το πνεύμα του ερμηνευτή, αλλά το άγιο Πνεύμα, που οδηγεί στην ελευθερία και την αλήθεια, πρέπει να είναι βιωματικά κτήμα του ορθοδόξου ερμηνευτή, στην οργανική του σχέση προς την Εκκλησία με την καθολική της έννοια. Αυτό αποτελεί απαραίτητο συντελεστή, όχι τόσο της εξηγήσεως, όσο της «ερμηνείας» των ιερών κειμένων.

Η απόρριψη του μυστηρίου του αγίου Πνεύματος στο θέμα της αλήθειας κατά την ερμηνεία των ιερών κειμένων, με την έννοια της πιστότητας στην ουσία της εκκλησιαστικής παραδόσεως και της μεταφράσεως της ουσίας αυτής σε νέες μορφές και εικόνες, αποτελεί παραγνώριση της ιδιομορφίας του ιερού κειμένου. Κανείς ερμηνευτής δεν είναι αλάθητος, ακόμα και ο πιο ορθόδοξος, αφού η Ορθοδοξία δεν είναι μόνο κληρονομιά και κτήμα, αλλά κυρίως στόχος του αγώνα και της προσπάθειας κάθε ορθόδοξου. Ο ορθόδοξος ερμηνευτής είναι αλάθητος μόνο καθόσον οργανικά συνδέεται προς το γενικό αλάθητο της καθολικής Εκκλησίας «εν αγίω Πνεύματι». Κατά τα άλλα, σε επί μέρους εξηγήσεις ή ερμηνείες ή θεωρίες ή υποθέσεις ή απόψεις, και ο ορθόδοξος ερμηνευτής λανθάνει.

Οι Πατέρες είναι πολύ διδακτικοί και επί του προκειμένου: Πολλές φορές, οι ίδιοι μνημονεύουν μία, δύο και τρεις απόψεις περί ενός χωρίου ή γεγονότος των Γραφών. Είναι δε γνωστό πόσο σε επί μέρους τέτοια θέματα διαφέρουν οι απόψεις από Πατέρα σε Πατέρα της Εκκλησίας. Περισσότερο δε από καθετί διδάσκεται από τους Πατέρες η ταπείνωση, η συναίσθηση της ανθρώπινης ασθένειας με την οποία, εν πάση περιπτώσει, προσεγγίζεται το ιερό κείμενο• είναι σαν να ψάσουν τον αναστάντα Λόγο του Θεού. Ο ορθόδοξος ερμηνευτής, επειδή είναι ορθόδοξος, έχει συνείδηση των αδυναμιών του και είναι ξένος προς την κομπορρημοσύνη του κόσμου. Όσο στερείται της συνειδήσεως των αδυναμιών του ο ερμηνευτής –είτε από κοσμικό φρόνημα είτε από υπερβολική εξοικείωση– τόσο εκπίπτει του προορισμού του.

Η οδός αυτή, που ήταν και η οδός των Πατέρων, δεν είναι εύκολη. Είναι δύσβατη, πλήρης ασαφειών, αγωνιών, ψηλαφήσεων και κινδύνων. Σίγουρα, δεν είναι καν οδός ανθρώπινη εντός δηλαδή των δυνατοτήτων μόνο του ανθρώπου. Η επιτυχία του ορθοδόξου ερμηνευτή είναι έργο του αγίου Πνεύματος. Οι αποτυχίες είναι

δικές μας, της ασθένειάς μας. Έχουμε όμως για ενθάρρυνση σαν παράδειγμα επί του προκειμένου την επιτυχία των αγίων Πατέρων στη μεταφορά εν αγίω Πνεύματι του Ευαγγελίου από τα εβραϊκά του πλαίσια στις ελληνικές κατηγορίες σκέψης.

Το θέμα Αγία Γραφή και ερμηνευτές Πατέρες χρειάζεται ευρύτερη διαπραγμάτευση. Η ορθόδοξη ερμηνευτική δεν είναι επανάληψη των ερμηνευτών Πατέρων, αλλά είναι η μύηση στην όλη ερμηνευτική τους σκέψη, ώστε με τη βοήθειά της να μάθει κανείς να σκέπτεται διά των Γραφών μέσα στην εποχή μας, με τα ιδιαίτερα προβλήματα και ερωτήματά της, όπως σκέπτονται εκείνοι δια των Γραφών ως προς τα προβλήματα και ερωτήματα της δικής τους εποχής. Αν χρησιμοποιήσουμε την ορολογία του π. Γεωργίου Florovsky, θα πούμε ότι η ορθόδοξη ερμηνευτική πρέπει να είναι σήμερα «νεοπατερική».

Κάθε άλλη χρήση των Πατέρων, απλή παράθεση χωρίων, επανάληψη, νεκρή απομίμηση προς κατανόηση της Αγίας Γραφής, δεν αποδίδει, δυστυχώς τα αναμενόμενα αποτελέσματα, αφού ουσιαστικά παραγνωρίζει τον παράγοντα «ιστορία»• έτσι η άλλη αυτή κατά το γράμμα μιμητική χρήση των αγίων Πατέρων καταντά ακούσια σε υποτίμηση και της σημασίας της Γραφής και της σπουδαιότητας των Πατέρων.

Απόσπασμα από το εγχειρίδιο για τους Σπουδαστές: “Ερμηνευτική των Ιερών κειμένων” του Σάββα Αγουρίδη, Καθηγητή Πανεπιστημίου. (Έκδοση 1984. Σελίδες 52 - 60)

Πηγή: orthodoxanswers.gr